

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

De uitio propriæ uoluntatis. Capvt. I.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

SPECVLO

RVM STATVS VITAE

humanæ. Liber II.

De subditis.

De uitio propria uoluntatis.

CAPVT .I.

CIRCA primum principale, uide licet circa materiam & uitij propria uoluntatis, tanquam fundamentum loco thematis accipio uerbum illud domini Iesu, quod est apud Lucam: Pater si uis, transfer

alicem istum a me. Veruntamen non mea uoluntas, sed tua fiat. Vnde dicit Hieronymus gloriosus: Vsq; in finem non cessat nos docere patribus obedire, & uoluntatem eorum uoluntati nostræ præponere, quoniam uoluntatem patris spiritualis ubiq; sequi oportet & hanc inquirere. Hoc ergo uerbum, scilicet fiat uoluntas tua & non mea, quod dixit ipse beatus Iesus, forma, exemplum & meritum ueræ obedientiæ, quando passioni suæ finali appropinquauit, esse debet quasi signum in manu omnium religiosorum, & quasi appendix quid ob recordationem inter oculos eorum. Christus namq; crucifixus est quasi liber extensus ante oculos nostros, ut ad eius exemplar nos transcribamus in obedientia, paupertate, & tribulatione eius passioni

Luc. 12.
Hierony.

Exod. 13.

E nos

nos conformando. Vnde in Deuteronomio dicit Moyses: Erit uita tua quasi pendens ante te. Vita nostra Christus est, qui ante nos pendet sicut exemplar ante oculos scriptoris. Ipse est liber iste, de quo dicitur in Apocalypsi, qui scriptus est intus & foris, id est, in anima & corpore, & in summo margine nihil uacuum remansit in eo, quod non fuit exaratum. Plenus enim fuit tribulatione & miseria spiritu & anima, corde & corpore, singulis membris & sensibus. Clauis, spinæ & lancea quæ

Exo. 25 si penes fuerunt librū istū scribentes. O igitur claustralis audi quod tibi in Exo. præcipit: Inspice & fac secundū exemplar quod tibi in morte. i. in Christo monstratum est. Quasi diceret: Inspice exemplar Christi obedientiæ, quod tibi in morte caluarie monstrauit, humiliando se factus obediens usque ad mortem: uel quod tibi monstrauit in morte totius suæ excellentissimæ uitæ, & fac secundū exemplar illud ipsum efficaciter imitando. Si enim ait Greg. membra summi capitis. i. Christi sumus, eum cui connectimur imitari debemus, scientes quod quantum quilibet se imitatione obedientiæ & propriæ uoluntatis abnegatione hic ei conformare studuerit, tanto ei propinquior in cælesti patria & in claritate gloriæ familiarior apparebit.

Grego.

Verū ne ob defectū ordinis, in hac utilissima & latissima materia propriæ uoluntatis pertactada deuiemus, considerandum nobis est, quod propriæ uoluntati plene renūciare debemus, præcipue propter quatuor. Primo quia displicet deo. Secundo, quia placet diabolo. Tertio, quia nocet proprio subiecto. i. ei in quo est. Quarto, quia toti congregationi est periculosa & damnosa. Dico primo, quod propria uoluntas displicet deo, quia per hanc quilibet subditus propriæ sensualitati seu uoluntati inhærens, deo contumeliam & iniuriam facit. Nam sicut dicit Anselmus, quando monachus aliquid uult

**In lib. simi
liud.**

vel facit per propriam uoluntatem deo quasi coronam
 suam aufert. Sicut enim corona soli regi competit: sic
 propria uoluntas soli deo conuenit, quia solus deus
 quidquid uult, debet uelle propria uoluntate ita ut
 aliam quam sequatur, non habeat supra se. Iterum
 propria uoluntas summe displicet deo, quia per eam
 quilibet propriae uoluntatis deo dominium suum aufert.
 Vnde Gregor. Quasi a se iugum dominationis sui con-
 ditoris excutit, qui eius uicario per obedientiam sub-
 esse contemnit. Vicarij etenim honor siue contemptus
 redundat in dominum. Idem in registro ad Eusebium
 abbatem: Qui se contra praepositos suos erigunt, profe-
 sto ostenditur, quod esse serui dei contemnunt. Orige-
 nes super Leuiti. Seruus si dño irreuerens sit, per hunc
 corporale dñm in dñm maiestatis contumeliam patat.
 Hoc etiam patet in Num ubi ait Moyses ad inobedien-
 tes & rebelles: Nō contra nos est murmur uestrum, sed
 contra dominum. Similiter hoc patet primi reg o sta-
 uo, ubi dixit dominus ad Samuelem: Non te abiece-
 runt, sed me, ut regnem super eos. Dicit ergo Grego-
 lib. suo de cōfictu uirtutū & uitorū: Sicut dñi obtem-
 perandū est imperio: ita humano necesse est subdi ma-
 gisterio. Ipse enim dicit: Qui uos audit, me audit: &
 qui uos spernit, me spernit. Ita, inquit, oportet: sed si
 talis esset, qui imperat per quem deus imperet. Sed A-
 postolus econtra: Non est potestas nisi a deo, quae au-
 tem a deo sunt ordinata sunt. Itaque qui resistit po-
 testati, dei ordinationi resistit. Quales enim debeant
 esse qui imperant, non est a subditis discutendum.
 Hæc ille. De quo etiā sic dicit Augustin. Eia sacerdo-
 tes dei, caute ne deficiatis in tētationibus, caute ne
 rebelles & inobedientes mihi sitis publice uel occulte, teros
 quia omnis potestas a deo est, & qui potestati resistit,

E n deo

Orige

Num. 16

Cap. 4

In sermo ad
suos presby

SPECVLVM

deo resistit, qui ad prelatos dicit in Luca: Qui vos audit, me audit: & qui uos spernit, me spernit. Non tamen ueni ut potestatem super uos haberem: sed tantum ut cum fratribus meis in solitudine uiuerem. Et ecce nunc episcopus sum. Cauete igitur ne mihi resistatis, quia omnes potestates, siue sint mundi siue ecclesie, a deo ordinatae sunt. Nam cum dominus leprosos mundasset ad potestatem eos misit, dicens: Ite ostendite uos sacerdotibus. Et ad Samuelem cum sperneretur a Iudaeis, ait dominus: Non spreuerunt te sed me. Et ad Moysem: Homo qui cum fecerit superbiam in sacerdotem, id est in prelatum, a iudice morietur. Haec Augu. Propterea consulit Hieronymus gloriosus cuilibet subdito, dicens: Praepositum monasterii timeas ut deum, diligas ut parentem, credas tibi salutare quidquid ille preceperit, nec de prelati sententia iudices tu, cuius officium est obedire & implere quae iussa sunt. De hoc etiam in

Li. 6. ca. 26. Polycratice sic legit: Plane in insensibile principis statuum quidquam presumere quandoque crimine exitit laesa maiestatis, & morte acerbissima prout ueteribus placuit puniendum. Quis ergo in imagine dei, qui est princeps, malitia presumente impune offendet? Proinde consiliofissimum est illud Sapientis: In cogitatione tua regi non detrahas, & in secreto cubiculi tui ne maledixeris diuiti, quia aues caeli portabunt uocem tuam, & qui habet pennas annunciabit sententiam. Nunquam ergo quidquam licebit in opere aut uerbo, cum & ipsa cogitatio cubiculiq; secretum & sententia cordis arceatur, ne quid moliatur aut concipiat aduersus principem seu prelatum. Et subditur ibidem libro octauo ca. decimo septimo. Sicut imago deitatis princeps siue prelatus amandus uenerandus est & colendus. Et ideo ad istam pestem mortiferam propriae uoluntatis eui-

adā, reddere debent subditi praelatis suis obedientiam & subiectionem. Dicit Aristoteles quinto Ethico-
 rum, quod quilibet tenetur ei dare mercedem qui pro se laborat: sed praelatus laborat pro tota multitudine: ergo danda est ei merces a tota multitudine. Hæc autem merces est obedientia & reuerentia cum dilectione filiali. Vnde Petrus admonet: Regem honorificare. Et concordat Apostolus: Qui bene presunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant uerbo & doctrina: duplici scilicet honore, ut eis obediatur & reuerentia exhibeatur. Multa legimus quæ ad paternæ reuerentiæ obseruantiam efficaciter exhortantur, tam filios carnales quam spirituales. Decius imperator, cum Decium filium suum imperiali diademate proponeret insignire, rēnuat Decius iunior dicens: Vereor ne si fiam imperator, dediscam esse filius. Malo esse non imperator & humilis filius, quam imperator & esse filius indeuotus Imperet pater meus, meum imperium sit parere humiliter imperanti. Philippus inter Romanos imperatores primus fidei Christianæ professor, Philippum filium habuit, qui cum esset patre uiuente & consentiente in imperialem apicem sublimatus, summæ sibi gloriæ adscribebat, quod habebat patrem superstitem, cuius imperiis non minus humiliter obediēbat imperator, quam miles deuotus. Hermes Anathoclei regis filius, cum pater eius ageret in extremis, & a populo postularetur in regem, respondit se regni officium non debere præsumere quamdiu pater eius uiuere speraretur: cuius prudentia & reuerētia erat in administratione rei publicæ approbata. Volusianus imperator, Galli imperatoris filius, licet cum patre suo imperaret, nihil tamen habere se commune cum patre proposuit, nisi

Cap. 7.

1. Petr. 1.

1. ad Timæ.

5.

Imperatorū
 quorundam
 insignis er-
 ga parentes
 obedientia.

E in quod

Heb. 12

Valeriani
Impe. in pa-
rentē impie-
tas grauius
punita

Esb. 1. ca. 2

quod cum pater eius occideretur ab hostibus, se pro eo & cum eo permisit occidi. Ecce charissimi quanta reuerentia & obedientia filiorum carnalium ad patres suos carnales. Sed subditi in religione qui spirituales filij sunt, maiorem utiq; reuerentiam & obedientiam exhibere debent parentibus suis spiritualibus, scilicet praelatis, iuxta illud ad Hebraeos: Patres quidem carnis nostrae eruditores habuimus, & reuerabamur eos, nū multo magis obtēperabimus patri spirituum & uiuemus. Et ibidē capi. sequenti hortatur subditos ad praedicta duo, scilicet reuerentiā & obedientiā obseruandā, dicēs: Obedite praepositis uestris & subiacete eis. Ipsi enim uigilāt quasi rationē pro animabus uestris reddituri, ut cū gaudio hoc faciāt & nō gemētēs. Hoc enim nō expedit uobis. Declaratur etiā exēplis quantum sit execrabilis irreuerentiā atq; iniuria parentibus irogata. Valerianus imperator de cuius tyrannide beati martyres Sixus & Laurentius, felici triūphare martyrio, quia quadā die patrē suū atrociter uerberauit, a Sapore rege Persarum captus, apud eū adeo ignominiosa seruitute cōsenuit, quod quoties rex ascēsurus erat equū, Valerianus humi accliuus cū in sellam dorso nō manibus extollebat, uitāq; in hac probrosa seruitute finiuit. De Absalon taceo, quia historia nota est uniuersis. Adramalech & Sarasar filij Sennacherib, quia persecuti sunt patrē suū, a regno expulsi, dati sunt in captiuitatem, in opprobrium & in mortē. Demetrius filius Demetrii regis patrē suū crudelissime persecutus, uagus & profugus sup terrā uitam miserā in exilio terminauit. Aristobolus quia matrē suam regnantem uinculis carceralibus mācipauit, in morte et sanguine fratris sui Antigoni, quē sup omnia diligebat, miserabiliter exspirauit. Quia in Polycra dicitur quod

quod parricidij species est & sacrilegij instar, parentis
 leges siue madata impugnare aut euacuare. Ex his &
 alijs innumerabilibus exēplis cōsiderēt subditi, quāta
 pœna merēt puniri, q̄ parētes suos spirituales, id est,
 praelatos, contumelīs siue iniurijs afficiūt & diffamāt
 detractionibus: si tā infausis euētibus puniuntur, in-
 iuriā parētibus carnalibus irrogantes. Est enim iustū,
 q̄d sic se habeat pœna religiosi filij spiritualis ad pœ-
 nam secularis filij carnalis: sicut culpa religiosi spiritu-
 alis filij, se habuit ad culpā carnalis filij & secularis: ita
 quod illa proportiōe, in qua culpa spiritualis filij, ex-
 cedit culpā carnalis filij, iustum est q̄ pœna spiritualis
 filij excedat pœnā carnalis. Vtinam scirent omnes sub-
 diti spirituales praelatorū filij, q̄ grata, q̄ fauorabilis,
 q̄ suavis, q̄ amabilis & deo acceptabilis, sit erga spiritu-
 alem parē affectio & subiectio filialis, q̄ uero execra-
 bilis & damnata atq̄ pœnalibus exterminanda suppli-
 cis irreuerētia & inobediētia in patrem spiritualem.
 Amoue à sole solis radiū & non lucet, riuū à fontibus
 & arefcit, ramum ab arbore & siccatur, membrum à
 corpore & putrescit. Separa filiū à dilectione & sub-
 iectione paterna & iam non est filius, sed frater & col-
 lega eorum quibus dicitur, uos ex patre diabolo estis.
 In principio Esaia legitur, filios enutritui & exaltaui,
 ipsi autem spreuerunt me: ultimum autem uerbum
 eiusdem prophetae est, uermis eorum non morietur,
 & ignis eorum non extinguetur. Porro mihi uidetur
 degenerare filius, cuius uolūtas à paterna uolūrate dif-
 sentit. Hæc Petrus Blesē. Legit in historijs & gestis
 Romanor. quod quidā rex nobilis & sapiens uxorem
 duxit dilectam, quæ debitæ dilectionis immemor, tres
 filios genuit ex adulterio, qui semper patri erāt rebel-
 les, & in nullo obediētes nec similes. Deinde de se-

Historia de
 filijs in pa-
 ternū cada-
 uer seuien-
 tib.

SPECVLVM

misse regis unum filium genuit, quem nutriuit. Accēdit autem quod rex finito dierum circulo moreretur, corpusq; suum cū regali sarcophago clauderetur. Post cuius obitum filij supradicti pro regno litigauerunt. Miles quidam ueteranus quondam mortui regis secretarius hoc uidens, specialibus regni primatibus & militibus sic inquit: Audite cōsiliū meum. Expedi uobis ut corpus sepulti regis de sepulchro tollatur, & quilibet filiorū arcum cū sagitta paratum habeat, & quicumq; regem profundius sagittauerit, iste regnū habebit. Et placuit omnibus consiliū illud, & patrē suum de loco effoderunt, & ad arborem ligauerunt. Primus sagittam iaciēs manū dexteram patris grauius uulnerauit, quare tanquam hāeres futurus gloriabatur. Secundus torquēs sagittam propius in os sagittauit. Tertius autem cor patris perforauit cum sagitta, qui se putabat regnum prae ceteris fratribus suis sine omni lite certissime possessurum. Quartus uero cum attēderet corpus patris grauius uulneratum, ingemuit, & uoce lamētabili dixit: Absit a me, quod ego corpus patris mei aut uiuum aut mortuū unq̄ lādā, & osculatus est illud cum magna reuerentia & dilectione. His factis, reges, principes, simulq; totus mundus eundem iuuenem eligentes tanquam uerum heredem & regem in solio patris locauerunt, & alij tres filij omni dignitate erano priuati, quia probati sunt non fuisse regis ueri filij. Mystice per istos quatuor filios regis intelliguntur quatuor genera religiosorū, quorum tria excipientur ab hereditate filiorum dei. Nam per illum qui dexteram patris sagitta uulnerauit, significatur illi qui lingua sua patrem suum spiritualem scilicet praelatum diffamant, eiusq; bonam famā quae per dexteram intelligitur, detrahendo uulnerāt.

Et hi maledictionem Cham incurrunt, qui uerēda patris sui nudata non operuit, sed suis fratribus nuncia- **Gen. 14.**
 uit. Lepram quoque Mariæ incurrunt, contra quam dominus iratus recessit ab ea, & ipsam lepra percussit propter detractionem commissam in Moysen ducem & principem populi Israel. **Isidorus.**
 Isidorus libro tertio, de summo bono: Cham filij Noe sententia damnatur, qui suorum præpositorum culpas in publicum produnt, habituri Sem meritum & Iaphet, si reuerenter operierūt. Propter quod licet omnis detractione sit prohibita, tamen de prælatis & principibus fit specialis prohibitio in Exodo, ubi dicitur: **Exod. 20.**
 Dis non derrahes, et principi populi tui non maledices. Deos ut glosa notat, sacerdotes populi aut iudices qui ecclesiæ principantur, uult intelligi. Cum enim, inquit, omnis detractione perniciofa sit, in illos tamen perniciosior est. Et recte dicuntur dñi, quia uices agunt dei. Prælati namque dicitur in Luca: Qui uos audit, me audit: et qui uos spernit, me spernit. De hoc uicio detractionis subditorū contra prælatos sic scribitur in Polytratico. Cum Apostolus uicia gentium multa enumeraret, nouissime & quasi in culmine malorū, siue profundo rectius dixerim, posuit detractores eosq; tanquam singulari nota diuinæ bonitatis hostes exprimens, quasi solos deo odibiles esse pronunciat. Veruntamen illos deo odibiliores inter ceteros esse crediderim, quia latentio odio amicitiam simulant, & detrahendo secreto suos prælatos insequuntur. Sed quos deteriores dixerim, an aduatores an detractores, nō satis liquet: utrunque tamen uicium apud antiquos inuenio morte mulctatum. Nam & Athenienses Thimagooram inter officia salutationis Dario regi more gentis illius adulantem capitali supplicio affecerunt.

Lib. 6. capi.
23.
Rom. 10.

SPECVLVM

& Lacedæmoniorum senatus Charistolum interim
 iussit, eo quod magnorum uirorum, id est, principū
 & prælatorum, facta carpere maluit quam palam ui-
 rili constantia arguere. Hoc enim apud bene compo-
 sitos semper licuit, ut quisq; suo iudicio uteretur pa-
 lamq; reprehenderet, quod nequaquam recte factum
 uideretur. Siquidem hanc reprehendendi licentiam
 charitate subnixā libertas approbat, & tyrānica dum-
 taxat rabies perhorrescit & impedit. Ceterū nō est cō-
 tus conuiuentium nisi religiosissimus sit, quem liuoris
 stimulus non attingat. Vbiq; tamen qui il ustrioribus
 clarescunt meritis, alicui⁹ inuidiæ toxicato dente ro-
 duntur: sed præ cæteris, serui dños, prælatos subditi,
 • insequuntur. Nā sicut seruorū, ita & subditorū genus
 plerumq; querulū est, aut se iniuste premi aut indigne
 remunerari, aut officia male administrari causatur,
 raroq; inuenies qui in aliquo nō derratat prædenti,
 & si interdū omnia recte gerantur. Comicos relege, re-
 uolue Tragicos, familiā fere semper patri familias ui-
 debis ingrātā. At non mō in curiā, sed & in schola, &
 in claustro, sed in capitolio morē hunc miraberis ob-
 tinere. Quæ uero ad gratiā sine inuidia uia expeditis-
 sima sit, senex docet in Andria, dū filiū omnibus obse-
 qui, neminē lædere, refert. Ait quoq; sanctus Aug. qd
 dentē caninum uel euitabit cautissima humilitas, uel
 retōdet solidissimā ueritas, alia siquidē uirtute nemo
 detractionis declinat aculeos. Hæc ibidē. Per secūdū
 filiū scilicet qui patrē suū in os sagittauit, designatur
 illi qui prælato suo aliquid ipsis iubēti audacter respō-
 det nō faciā, uel cū murmure faciunt. Et de talibus in-
 uerecundis & audacibus maxime iuuenibus secundū
 sententiā beati Bernar. nō est spes. Nā dicit etiā Ambr.
 Sicut in uia seculi audaciā fortitudinē, ita in uia dei
auda-

Terent.
August.

Bernar.
Ambros.

Audacia debilitatem parit. Per tertiū filiū qui cor pa-
 tris uulnerauit significatur illi, qui occulte in corde suo
 cogitationes malas & murmurationes & temeraria
 iudicia suspitione; q; falsas contra praelatum suū por-
 tant & nutriunt. Contra quos dicit doctor ecclesiasti- **Ecc. 10**
 cus: In cogitatione tua regi ne detrahas, de illis scilicet
 aliqua mala suspicando uel temere iudicando, ne dum
 foris obloquendo, quod peius est. Itaq; nō solū uerbo
 talibus personis prohibet scriptura detrahere, sed eti-
 am cogitatione. Per quartum filium designatur per-
 fectus claustralis uerus dei adoptiuus filius, q; quidq;
 a prapposito patre sibi praelato fuerit imperatum, sic
 accipit, quasi de caelo sit ore dei prolatum, nihil repre-
 hendens, nihil diiudicans, nil discutiens, in nullo peni-
 tus murmurare presumes. Et hic t. is in fine leuabitur
 a principibus id est, a sanctis angelis dei & ab om-
 nibus sanctis cū iubilo ineffabili in uitam aeternam
 suscipietur, dicente ad ipsum Christo: Veni benedicere **Matt. 25**
 patris mei, implesti humiliter quae praecipi, accipe li-
 beraliter quae promissi. Sed sciendū, quod hanc reue-
 rentiā & obedientiam exhibendam praelatis speciali-
 ter impedit inuidia. Vñ Ouid. in Metamorphoscos de-
 scribens inuidum, inter caetera dicit, quod summa ca-
 cumina carpit, quia semper cōtra superiores suos prae-
 latos inuidus quisque garrat. Et addit idem expector
 dicens, quod inuidia est uitium uilium personarum
 pro tanto, quia personae abiectae semper inuidet su-
 perioribus, & omnis inuidus ideo inuidet, quia se in-
 feriore alio in aliq; qd appetit, esse uidet. Inferior pla-
 neta eclipsat superiorē, et nō ecōtra, ut patet de sole et
 luna: ita regulariter illi q; min⁹ ualēt in uirtutibus, &
 sunt meritis & gratiis interiores, obūbare nitē p in-
 uidiā et detractionē meliores. Et idco signāter ait Job;
 Paruulū

S P E C V L V M

**Iob. 5.
2. lib. Meta-
mor.**

Paruulum occidit inuidia. Et subdit ubi supra Ouidius dicens, quod inuidus flatu suo, id est, ex uerbo maligno polluit omnem populum & urbem quam attingit, hoc est monasterium quod inhabitat, & omnes de conuentu qui libenter ipsum audiunt, inficit, quia eos secum ad murmurandum contra prelatum inducit. Sed audiat talis quid Bernardus dicit libro suo de consideratione ad Eugenium papam: Si, inquit, is qui murmurat secundum animam mortuus est, qui instigat quomodo uiuit? Quasi diceret, nullo modo, sed damnabilius mortuus est, qui alium ad uitium murmuris instigat, imo sicut scribitur in libro de perfectione euangelica, Instigans alios ad murmurandum malo suo exemplo uel perniciosa detractione, similis est Lucifero, qui ex paradiso dei eiectus, nec in aere premitate matiae suae habitare permissus, in inferni detritus caliginem, uersutias suggerit omnibus demonibus per orbem uagantibus & insidiantibus uitae praecipue sanctorum. Idcirco secundum beatum Bernardum, nihil sic horrendum est, ut murmur in congregatione. Murmur enim ualde diffusiuum est, quia sicut uno porco grunniendi alij idem incipiunt: ita murmur unius facile facit alios murmurare. Sed audiant huiusmodi adhuc ad terrorem emendationemque ipsorum, quod dicat Ioannes Chrysostomus sermone. 7. super epistolam ad Hebraeos: Si, inquit, filij Israel terram promissionis intrare non potuerunt, qui tantas calamitates pertulerunt in eremo quia murmurauerunt, quomodo nos celum merebimur, si murmuratores fuerimus? Quasi dicat: Nullis meritis nullis laboribus murmuratores regnum caelorum acquirere possunt, teste beato Gregorio, qui dicit in homilia, quod regnum caelorum nemo qui murmurat accipere potest. Præterea quoniam ut

apud

Esaia. 21.

apud Esaiam scribitur, quod speculator idem praelatus
 annunciare debet supple subditis quacumque uide-
 rit, id est de scripturis diuinis cognouerit seu intellex-
 erit, ideo necesse mihi ad liberationem anime meae ui-
 detur, sanctorum doctorum autoritatibus ostendere
 subditis meis, imo uniuersis in sancta religione profes-
 sis, plures ipsius uitii murmuris malas & prauas condi-
 tiones. Prima est quod peccatum murmuris con-
 tra dicta uel facta praelatorum specialiter reputatur con-
 tra deum esse, ut dictum est. Vnde Gregorius: Qui con-
 tra suprapositam sibi potestatem murmurat, liquet quod
 eum redarguit, qui eandem potestatem homini de-
 dit. Cum enim omnis potestas sit a deo, sicut qui resi-
 stit potestati dei ordinationi resistit secundum Aposto-
 lum ad Romanos: ita qui murmurat contra eam, con-
 tra dominum dicitur murmurare. Propter quod sicut
 dicit Climachus: Cum tibi tua cogitatio suggerit diu-
 dicare prepositum, resili sicut a fornicatione, & omni-
 no huic serpenti non locum, non quietem, non introi-
 tum, non initium praebeas. Dicit uero ad draconem
 cogitationi principantem: O seductor non ego mei prae-
 lati, sed ipse meum suscepit iudicium. Non ego illius,
 sed ipse meus constitutus est iudex. Et sequitur ibidem:
 Noli admirari & stupere super id quod dicturus sum,
 habeo enim Moysen hoc una mecum praedicantem.
 Expedi in deum & non in patrem, hoc est, praelatum
 peccare. Deo enim ad iram concitato, praelatus nos fieri
 potest eum reconciliare, isto uero a nobis conturbato
 aliquem pro nobis deum exorantem & propitium facientem
 ulterius non habemus. Ex praedictis Climachi senten-
 tis uenerabilis magister Gerardus Groet in una epi-
 stola ad quendam nouitium in domo Carthusiensi pro-
 pe Leodium eundem taliter admonuit dicens: Caue di-
 li

S P E C V L V M

Igitur, ne superiorē uel eius facta iudicaueris, uel ad
 malū interpretat⁹ fueris, & oē uerbū mētis tuę uel cogi
 tationē quācūq; cōtra superiorē suspicādo quōcūq; parū
 malū de eo uel de factis ei⁹ abhorre & poñce a te: sic co
 gitatiōem fornicādi horres uel abiñcis, & suade men
 ti tuę, quod omnes tales certissime a diabolo sunt &
 laquei diaboli. Nec admittas nec applaudas quemcū
 que monachum tibi dicentem mala de superioribus
 uel suadentem superiorem minus sapiēter uel minus
 bene agere, sed auertēs te mox ab eo ueluti a facie ser
 pentis concitus abscede. Vnde etiam in Polycratico li
 bro septimo, capitulo uigesimo, de eodem dicitur sic:
 Nos igitur maximam habemus sollicitudinem circa
 dei uera dogmata, & circa prælatorum honestatem
 seu reuerentiā, quia per eam maxima nobis dona
 dabūe a deo, & ea quę sunt firma habebim⁹ & quę nōdū ue
 uerere acqremus. Bñ autē uniuersa gerit & cōpeten
 ter, si rei seu operis principiū fiat decēs et amabile deo.
 Hoc autē futurū esse credimus, si sacrę obedientię uotū
 humiliter & simpliciter sine murmure custodiat. Se
 cūda praua cōditio murmuris est quod mutat statū religi
 osi in statū alium. Claustralis namq; murmurans in
 statuam uertitur. Statua uidetur esse homo & non
 est, talis uidetur esse monachus & non est. Ideo dixit
 Pastor in uita spargum: Qui querulosus est monachus
 non est. Ex quo patet quod murmur facit de mona
 cho nō monachū, quod est ualde horribile. Tertia est
 quia hoc fuit proprium uitium Iudæorum in deser
 to, in quo grauer & frequenter offenderant deum,
 scilicet murmurando contra Moysen & Aaron. Ita
 que subditi contra suos prælatos murmurantes imi
 tantur Iudæos, qui sunt a domino reprobati, quod
 est mirę insipientiæ. Vos autem charissimi non sitis
 obse-

obsecro imitatores Iudæorum, sed uenerabilium parentum beatissimi Ioannis Baptistæ, de quibus scribitur, quod erant iusti ambo ante deum, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus domini sine querela. Lucæ primo. Nolite murmurare inuicem, dixit saluator, ut refert Ioannes. Omnia facite sine murmurationibus, ut scribit Paulus ad Philippenses. Vnde dicit autor summæ uitiorum. Peccatum murmuris aliquando fuit Iudæorum, sed modo dicitur esse monachorum. Quarta est quod murmuratio corrumpit socios ad modum lepræ, animamque murmu-
 rosi leprosam efficit. Vnde Augustinus ad fratres de cremo, sermone tertio: Attendite fratres ne murmuratores sitis. Nam sicut lepra proprium corpus deuorat & sibi adherentes inficit, sic & murmuratio non solum seipsam, sed etiam cunctos audientes occidit. Igitur o fratres mei, o lætitia cordis mei, deponite murmuram, claudite infra dentes linguam, apponite custodiã ori uestro. Non enim ad monasteriũ uenistis ut murmuretis, sed ut mundanis omnibus cõculcatis, in monasterio sancte, iuste & pie uiuere ualeatis. Quod si non feceritis (quod deus auertat) melius fuisset quod nati non essetis uel non fuissetis, quia melius est omnino esse carere quã in inferno cum murmuratoribus & detractoribus æternaliter iacere. Hęc Aug. Quinta mala cõditio murmuris est, quia murmur est specialis dei offensio, a qua summe debent oēs homines cauere. Vñ hoc peccatũ non solum in futuro sed etiã in presenti deus horribiliter punit. Propter hoc enim Maria soror Moyse percussa est lepra. Num. 12. Hęc Maria quã murmurauit cõtra Moysen animã subditorũ significat, quã prælato obedire recusat, & recusando murmurat, & murmurãdo leprosa efficit, ut Augustinus ubi supra. Propter hoc peccatũ murmuris ignis diuinus accenditur.

Ioan. 6
Philip. 2

August.

Num. 12

SPECVLVM

accensus deuorauit extremā partē castrorū. Num. 9.
 Propter hoc Dathan & Abyron absorpti sunt a terra
 uiuentes. Propter hoc caelestis iniuriæ ultor egressus
 a domino combussit ducentos quinquaginta uiros de
 Num. 16. Choritis, eodem capite. Propter hoc misit dominus
 Ibidem. serpentes igneos in populum, qui eos subito occide-
 bant. Hęc autem omnia in figura facta sunt nostri, scri-
 pra sunt autem ad correctionem ut non simus murmu-
 ratores, ut scribit Apostolus. Et sequitur ibidem: Ne-
 que murmuraueritis sicut quidam eorum murmura-
 uerunt, & perierunt ab exterminatore. Vbi Hierony-
 mus: Non murmuremus, ne nos dæmones uenenosis
 Num. 21. 2. Co. 10. moribus sauciant aut depascant. Porro de pœna mur-
 muratorum in futuro dicit Iudas Apostolus in episto-
 la sua: Hi sunt murmuratores querulosi secundum de-
 sideria sua ambulantes. Præmisit pœnam dicens: Qui-
 bus procella tenebrarum in æternū seruata est. Est au-
 tem murmuratio querela cum impatiētia, in his quæ
 Quid sit mur- muratio. homo debet facere uel sustinere patienter. Sexta
 est, quia hominem in quo est meritis bonorum operū
 suorum priuat, ita quod nihil sibi profunt. Sapientia
 primo: Custodite uos a murmuratione quæ nihil pro-
 deest. Murmur namq; quod fit contra deum uel contra
 eum qui est loco ipsius nihil prodest, quia quod potu-
 it esse meritorium, propter murmur fit demeritoriū.
 Quia cum monachus murmurosus ut patet ex prædi-
 ctis per August. in anima leprosus est, & per Bernardū
 secundum animam mortuus est, nihil deo gratū nec
 sibi ipsi meritorium operari potest. Verificatur quoq;
 Esa. 59. in eis illud Esaiæ: Opera eorum inutilia. Vnde Valeri-
 us episcopus in quodā sermone: Quamuis, inquit, q̄s
 uitam fide muniat, scientia regat, castitate ornet, so-
 brietate componat, nihil est quod in homine deo pla-

ceat, si in toto corpore lingua per murmurosam et de-
 tractoriam locutionem displiceat. Igitur dilectissimi
 ne in uanum laboretis, habeatis silentium in corde,
 ne murmuretis: habeatis silentium in ore, ut non li-
 tigeris. Septima & ultima mala conditio murmu-
 ris est, quia excludit a regno celesti, ad quod maxime
 omnes homines debent suspirare. In cuius figura hoc
 peccatum filios Israel transeuntes per desertum exclu-
 dit a terra promissionis, licet promissa eis multoties.
 Omnes qui murmurastis contra me non intrabitis in
 terram super quam leuavi manum meam, ut habita-
 re uos facerem. Similiter hoc uitium in deserto reli-
 gionis illos qui murmurant excludit a regno celorum.
 Gregorius: Regnum celorum nullus qui murmurat
 accipit. Denique omne fere genus uitiorum, in murmu-
 re est inclusum. Nam qui murmurat, insinuat impa-
 tientem proximum odientem, aliorum facta audi-
 cantem, superbiam habentem. Et ideo dicitur ecclesia-
 stici decimo: Vir prudens & disciplinatus non mur-
 murabit correptus. Quapropter etiam frequenter de-
 citur in regula beati Benedicti: Ante omnia admonen-
 tes, ut sine murmuratiōe sint fratres. Ex istis patet bre-
 uiter quam detestanda & fugienda sit omnibus sub-
 ditis murmuratio tam cordis quam oris contra præ-
 latis. Et tantum de primo membro primi nostri prin-
 cipalis.

Num. 14

*Quod propria uoluntas placeat
 diabolo.*

CAP. II.

DIXI secundo, quod propria uoluntas sum-
 me placet diabolo. Iuxta illud Ecclesiasti-
 ci decimo octauo: A uoluntate tua auerte te. Si præ-
 stas